

ett afdrag på utskyllderna, ingalunda är rättvist.

Frågan, huruvuda det varit billigt, att ett sådant afdrag skulle medgifvits alla betalande, må derigenom icke anses vara afgjord. Men ett undantag blott för östra Finland vore klarligen ingen rättvisa. Då man vet att berätta, huru denna allmoge släpar »lasstals» kopparmynt från S:t Petersburg, för att dermed betala kronan, och företrädesvis den har tillfälle att betala med ryskt silfverskiljemynt, synes yrkandet vara äfven obilligt. – Det är obilligt äfven af det skäl, att allmogen i östra Finland, som lever af ryskt mjöl och äfven eljest från Ryssland tager större delen af sina förnödenheter, haft och har vida lättare att använda ryska sedelmyntet, än allmogen i öfriga delar af landet, hvilken ofta torde sett sig tvungen att aflåta detsamma till den kurs, man behagat bjuda dem.

Sagde yrkanden äro egnade att förvilla och uppreta den okunniga mängden.

Erinras bör ännu, att äfven den ifrågavarande fördelen vid utskylldernas erläggande hufvudsakligen varit blott nominell. Ty markegångspriset har under de föregående åren stigit i förhållande till myntvärdets fallande, och debiteringen har i följd häraf varit högre, hvarföre fördelen för de betalande ingalunda uppgått till hela kursskillnaden, utan endast till någon del deraf, hvars belopp det dock torde vara omöjligt att bestämma, emedan spanmålens pris, som utgör den förnämsta faktorn i skatterubeln, stigit äfven i följd af de dåliga årsveexterna.

Styrelsen har genom att nedsätta markegången för 1865 öfverhufvud med 10 proc. under lånekomitteernas markegångssättning bevisat, att den vill förringa de föregående årens inverkan på medelmarkegången. En benägen notis härom skulle vittna för god vilja att vara rättvis och lugna sinnena, utan att upptaga alltför stort utrymme.

55 TILL RED. AF FINL. ALLM. TIDNING.

Finlands Allmänna Tidning n:o 75, 3.IV 1866

I tidningarne läser man fortfarande en mängd förmenanden om Finlands bank. Det är icke tänkbart, att någon ville ge sig att bemöta alla de toma hugskott, som låta höra sig. Det är dock nödvändigt att för den allmänhet, som tager sin öfvertygelse från tidningarne, stundom afhölja halten af de resonnemanger dessa föra.

Det är lätt i ögonen fallande, att våra tidningar i fråga om Finlands banks ställning lupit blott ett intresses ärenden. Detta intresse är mellanhandeln. Härom vore dock icke ännu så särdeles mycket ondt att säga, ifall den talan, som föres, i sjelfva verket skulle afse denna handel i *dess helhet* och för framtiden. Men det är uppenbart, att man blott advocerat för de nuvarande *handlanderne* och deras fördelar för stunden.

Det är också naturligt, att tidningarne äro sin tjenst skyldige den, som i främsta rummet underhåller dem. De älska visserligen att kalla sig »oberoende», men deras oberoende består deri, att de rösta för den, som visar sig liberalast emot dem och är villigast att tro dem.

Det fordras allt hos styrelsen en smula styrka och sjelfförsakelse att kunna motstå frestelsen att följa den ström, som flyter öfverst och brusar häftigast. Skulle styrelsen gå de intressen till mötes, hvilkas stämma i dag höres starkast, så sluppe hon säkert för stunden att höra

det disharmoniska skränet. De tänkande i landet, hvilka just icke pläga vara de, som låta sin stämma höras i tidningarne, skulle visserligen för sådant fall döma om henne annorlunda. Historien likaså. Och hända skulle det visserligen också, att samma tidningar, för att ha något att säga om och mot styrelsen – och detta är ju ändå hufvudsaken – efter en tid skulle fördöma hvad de förut påyrkat. Men det vore ju ändock för styrelsen bra ljufveligt, att bli smekt af den fläkt, hvilken är den enda, som för stunden låter känna sig. Hvem vet hvad denna fläkt, om man respekterar den, förer för godt med sig! Dock det är lyckligtvis ett konstateradt faktum, att de, som i landet styra, äro alltför patriotiska att låta sig af förespeglningar om stundens förmåner afledas från det rättas väg.

Vi skola i hast se huru aktningvärda våra tidningar äro. Det är icke ins. som blottar dem. De ha gjort det sjelfva, för den nemligen, som följt med dem.

För någon tid sedan hette det i våra tidningar: banken har oförnuftigtvis och i stor skala inskränkt sin lånerörelse.

Sedan det dock blifvit ådagalagdt, att banken icke gjort detta, förbyttes satsen sålunda: banken har visserligen *icke inskränkt* sin lånerörelse, men dess pligt hade varit att *utvidga* den.

Skulle så skett och silfverutvexlingen efter den 13 mars mött svårigheter, hade tidningarnes rop naturligtvis lydt: banken hade på allt möjligt vis bort reservera åt sig valutor för möjliggörandet af silfverutvexlingen; detta hade varit dess första pligt; nu har den brutit mot lag och omintetgjort myntreformen.

När man slutligen märkte, att man, med sina påståenden, att *banken kunde* utgifva mera lån, än den gifver, alltför uppenbart stött sanningen för pannan, blef valropet: under svåra tider plägar i andra länder statsverket komma emellan.

För icke länge sedan predikades i våra tidningar till lust och leda den satsen, att styrelsen icke eger utan ständernas samtycke uppaga något utländskt lån.

Nu lyder samma tidningars lösen: styrelsen har uraktlåtit sin pligt, då den icke under nuvarande tryckande omständigheter upptagit utländskt lån, för affärsverksamhetens räkning.

Å ena sidan yrkar man: staten skall hjälpa affärsverksamheten förmedelst upptagande af ett utländskt lån, som den i sin tur skall utlåna åt kreditbehöfvande.

Å andra sidan säger man från samma håll: styrelsen skall icke utöfva något »förmynderskap» öfver affärsverksamheten, genom att söka reglera kreditväsendet.

D. v. s. styrelsen skall blanda sig i kreditväsendet och styrelsen skall icke blanda sig i kreditväsendet. Styrelsen skall vara bankir och styrelsen skall icke vara bankir.

Men framförallt: styrelsen skall icke fordra så stor säkerhet, att den icke kan presteras.

Hvilken visdom!

Det vore verkligen roligt att se hvart sakerna skulle bära, om styrelsen företog sig att engång på försök fästa afseende vid tidningarnes yrkanden. Om nu t. ex. styrelsen icke vore så noga med säkerheten för de lån, den utbjudit af de, genom det nyligen upptagna 1 miljon thaler kreditivet, tillgängliga medlen, och den icke skulle få igen sina penningar till den tid, det utländska kreditivet är förfallet till betalning, – huru måntro sakerna då skulle ställas? hvem skulle betala deficit, om det hände, att en del af de utlånta medlen alldeles icke

återkomme? Troligen skulle det då heta: styrelsen har upptagit lånet utan ständernas samtycke; styrelsens medlemmar må sjelfve betala bristen! – Tillika skulle man väl utropa: lagom, hvem bad styrelsen utlåna mot otillräcklig säkerhet!

Man säger: styrelsen eller banken fordrar sådan säkerhet, att den icke kan presteras; styrelsen fordrar för stor säkerhet.

Men har man då en enda gång bemödat sig att ådagalägga, det styrelsen verkligen fordrar en mera än nödig säkerhet? Aldrig. Har man företett något enda fall, der en erbjuden tillräcklig säkerhet icke blifvit godkänd? Icke ett enda.

Man har visserligen *senare* liberalt medgifvit, att styrelsen sjelf må afgöra öfver säkerhetens antaglighet. Men hvad är det då, som man egentligen vill ha sagdt? Om banken säger, att, när tillräcklig säkerhet presteras, låneansökningar icke afslås, – till hvilken utväg griper då den absoluta kritiken? Det enda, den då kan påstå, är ju det, att den säkerhet, som fordras, är för stor.

Man påminne sig, att den klagan för någon tid tillbaka ganska allmänt förspordes, att banken obetänksamt inledt sig i förluster, genom att bevilja lån mot otillräcklig säkerhet och alltför liberalt tillåtit omsättningar, man påminne sig detta – och man torde märka, att det är alltför uppenbar inkonsekvens, att desamma, som förut fört denna klagan, nu bestorma banken med tillvitelsen om »strypsystem». Banken har endast småningom och i jmförelsevis liten grad ändrat måttstocken för säkerhet. Bankens utestående lånesumma har icke till sitt belopp vid tiderna för myntreformen undergått någon anmärkningsvärd förändring.

Man påstår, att penningar icke fås mot god säkerhet, att rörelsemedlet i landet är alltför litet, att affärsverlden *härigenom* ruineras. Man framdrager såsom bevis för sina påståenden de många fallissementer, som dessa tider inträffat.

Det faktiska är: de handlande, som dessa tider gjort konkurs, ha haft ett ofantligt mycket större belopp skulder än tillgångar.

Detta torde bevisa, att dessa handlande lefvat på en onaturligt högt uppdrifven kredit, att tillgången på rörelsemedel varit mer än tillräcklig. Det är naturligt, att de, som inga verkliga tillgångar haft, men dock, utan tillräcklig skicklighet att sköta sina affärer och förkofra sig, rört sig med stora summor, engång måste få det svårt och blotta den ruin, som de länge nog dolt.

Förhållandet är det, att alla under de dåliga kursförhållandena sökt förlänga sin utländska kredit. Man har sökt uppskjuta sina liqvider till utlandet till bättre tider. Den förmögne har heldre utlånat sina penningar inom landet, än han med dem gäldat hvad han från utlandet tagit. Han har heldre sjelf betalat ränta till utlänningen. När genom myntreformen kursen på utlandet blifvit god, vill han betala sin utländska skuld. Han indrifver sina inom landet utlånta medel, och den, som haft dem till låns, blir bragt till konkurs, om han icke kan honorera sina förbindelser. Denne *senare* måste derjemte förr eller *senare* äfven betala de skulder, han möjligen haft till utlandet.

Hvadfören förlust för national förmögenheten det kan vara, att några mellanhandlande blotta sin dåliga ställning och göra cession, kan icke inses.

Så förhåller det sig med dessa saker. Må den, som *kan* och vill det, tro att tidningarne föra den verkliga opinionens i landet talan. Ins. har för hög tanke om sitt lands medborgare i gemen, för att kunna bringas till sådan tro.